

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

LMBT EMBEREK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/2/2/2016
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2016. JANUÁR 20. 10:00

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth tér 2-4. 439/A

Időpont: 2016. január 20. 10:00

Tárgy: Az LMBT Emberek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Völner Pál, az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára, az LMBT Emberek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport (a továbbiakban: Tematikus Munkacsoport) elnöke köszöntötte a résztvevőket, bemutatkozott, majd kérte a jelenlévőket is, hogy mutatkozzanak be. Ismertette az ülés napirendi pontjait, amelyeket a munkacsoport tagok egyhangúan elfogadtak.

Dombos Tamás, a Háttér Társaság képviselőjében jelezte, hogy az „Egyebek” keretében három témát szeretne majd felvetni.

1. napirendi pont: Ügyrend elfogadása

Dr. Völner Pál jelezte, hogy az előre megküldött ügyrendre írásbeli észrevételek nem érkeztek.

Dombos Tamás megkérdezte, hogy új tagok felvételére van-e lehetőség a Tematikus Munkacsoportba. A Transzvanilla Transznemű Egyesület meghívását javasolta, mert a Kerekasztal tagságra történő pályázat idején még nem volt bejegyzett szervezet és a tevékenységi köre olyan területekre terjed ki, amelyeket a Tematikus Munkacsoportban tag civil szervezetek tevékenysége nem fed le.

Dr. Völner Pál javasolta, hogy először meghívottként vegyen részt az üléseken a Transzvanilla Egyesület, majd ha mind a két fél részéről sikeresnek tekinthető az együttműködés, akkor tagként kerülhet regisztrálásra a szervezet.

A jelenlévők egyhangúan elfogadták az ügyrendet.

2. napirendi pont: A Tematikus Munkacsoport első háromévi működésének értékelése

Dr. Völner Pál tájékoztatta a résztvevőket, hogy a Tematikus Munkacsoport 2013 óta összesen 6-szor ült össze. Az eddigi ülések napirendi pontjai a következők voltak:

- LMBT emberek, párok és családok jogi helyzete
- Diszkrimináció felszámolása: egészségügy, oktatás, foglalkoztatás
- Homofóbia a politikában és a közbeszédben
- LMBT rendezvények támogatása/ellenzése
- Gyűlölet-bűncselekmények az LMBT rendezvényeket követően
- Szakképzés és érzékenyítés (oktatás, rendőrség, egészségügy)
- Homofóbia, bifóbia és transzfóbia elleni világnap (május 17.)
- Gyűlölet-bűncselekmények (a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport tapasztalatai a jogalkalmazás területén)
- A gyülekezési jog gyakorlata
- Európa Tanács CM/Rec(2010)5. számú ajánlásának magyarországi végrehajtása
- A Háttér Társaság jelentése az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága szexuális irányultság, illetve nemi identitás alapján történő diszkrimináció leküzdését célzó intézkedésekről szóló CM/Rec(2010)5. számú ajánlásának magyarországi végrehajtásáról.

Az utóbbi két téma két alkalommal is napirenden volt. Ezen kívül ez a két anyag folyamatosan frissül, a szaktárcák és az LMBT szervezetek észrevételeivel. **Dr. Völner Pál** jelezte, hogy a jövőben van lehetőség egy téma állandó napirenden tartására is. Kérte a jelenlévőket, hogy mondják el a véleményüket az elmúlt három év tapasztalatairól, valamint tegyenek javaslatokat a további együttműködésére vonatkozóan.

Dombos Tamás elmondta, hogy az LMBT szervezetek nagy várakozással tekintettek a Tematikus Munkacsoport létrejöttére, mivel korábban nem volt intézményesített párbeszéd a kormány és az LMBT civil szervezetek között. Hangsúlyozta, hogy fontosnak tartják a munkát ezen a téren, ezért döntöttek úgy, hogy több civil szervezettel ellentétben nem lépnek ki az Emberi Jogi Kerekasztalból. Négy szempont alapján értékelték az elmúlt három év munkáját:

1. *Mennyire transzparensen működik a tagok felvétele.* Ebben a tekintetben hangsúlyozta **Dombos Tamás**, hogy 2012-ben az első pályázat jól működött, majd kaptak ígéretet új pályáztatásra, azonban ez elmaradt. Ezért érdemes lenne új szervezetek számára is megnyitni a lehetőséget a tagfelvételre.
2. *A napirend alakításának lehetősége a civil szervezetek számára.* Az LMBT Emberek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ebből a szempontból jól működött a civil szervezetek véleménye alapján, azonban vannak olyan tematikus munkacsoportok, amelyek tekintetében nem volt lehetőség a napirend befolyásolására.
3. *Mennyire alakul ki szakmai párbeszéd a civil szervezetek és a kormányzat között.* Ennek tekintetében jelezte **Dombos Tamás**, hogy az ülések alkalmával nem alakult ki párbeszéd. A jövőben fontosnak tartanák, ha az üléseken válaszok érkeznének a civil szervezetek felvetéseire, vagy amennyiben ezek további egyeztetéseket igényelnek, akkor írásban kapnának visszacsatolást a javaslatokról.
4. *Mennyi valósul meg az üléseken megfogalmazott javaslatokból.* **Dombos Tamás** kiemelte, hogy nagyon kevés változást sikerült elérniük a javaslataikkal.

Az ülések ütemezése kapcsán jelezte **Dombos Tamás**, hogy fontos lenne, ha az évi két ülés 6 hónapos ciklusokban történne. Kiemelte továbbá, hogy a Munkacsoport adminisztratív

teendői tekintetében pozitív változás történt az elmúlt évek során. A Tematikus Munkacsoport munkájának javítása érdekében 5 javaslatot fogalmaztak meg a civil szervezetek:

1. Új civil szervezetek bekapcsolása a Tematikus Munkacsoport tevékenységébe, a szervezetek kiválasztása hozzáférhető és transzparens folyamat útján.
2. A Tematikus Munkacsoportok és az azokban résztvevő civil szervezetek megjelenítése az Emberi Jogi Munkacsoport honlapján.
3. Éves beszámoló készítése és honlapon való közzététele az egyes tematikus munkacsoportok munkájáról.
4. Jelentősebb szerep az Emberi Jogi Munkacsoportnak és a tematikus munkacsoportoknak a nemzetközi szervezetek számára készült jelentések összeállítása, és a kapott ajánlások nyomon követése során. Az Emberi Jogi Munkacsoportról szóló 1039/2012 (II.22.) Korm. határozat értelmében a Munkacsoport feladata az Egyetemes Időszakos Emberi Jogi Felülvizsgálat (Universal Periodic Review, a továbbiakban: UPR) során kapott ajánlások végrehajtásának nyomon követése. Az LMBT Emberek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport többször foglalkozott ezzel a témával, azonban más tematikus munkacsoportok esetében ez nem jellemző, ezért az LMBT civil szervezetek véleménye alapján érdemes lenne erre nagyobb hangsúlyt fektetni a továbbiakban.
5. Az üléseken elhangzott, vagy írásban tett javaslatok utánkövetése. Ez az ET ajánlások kapcsán megvalósult, de más napirendi pontok esetében azonban erre nem került sor.

Hangsúlyozta továbbá **Dombos Tamás**, hogy nagy különbség van a tematikus munkacsoportok munkája között, ezért javasolta, hogy kerüljön sor az egyes tematikus munkacsoportok elnökei között a jógyakorlatok átadására. Példaként a Menekültügyért és Migrációért Felelős Tematikus Munkacsoportot említette, amely 2014 decemberében, majd 2015 augusztusában ülésezett, pedig a migrációs krízis kapcsán fontosnak tartanak a konzultációt.

Kecskés Dóra az Emberi Erőforrások Minisztériuma, Család- és Ifjúságügyért Felelős Államtitkári Kabinetjének képviselőjeként jelezte, hogy korábban **dr. Répássy Róbert** kabinetében dolgozott, ezért hosszabb ideje figyelemmel kíséri az Emberi Jogi Munkacsoport és a tematikus munkacsoportok munkáját. Volt példa arra, hogy érkeztek írásos javaslatok, amelyeket véleményeztek az egyes szaktárcák és meg is küldték a válaszokat a civil szervezeteknek. A Gyermek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport tevékenysége tekintetében pedig nyomon követte az Államtitkárság a gyermekjogi jelentéshez kapcsolódó alternatív jelentést, és az ülésekre felkészültek, hogy ha van kérdés, tudjanak válaszolni. Ennek érdekében kérték a társtárcák szakértőit is, hogy legyenek jelen az üléseken. Tájékoztatta továbbá a jelenlévőket, hogy a Család- és Ifjúságügyért Felelős Államtitkárság újonnan alakult, ezért nem rég vette át három tematikus munkacsoport vezetését Novák Katalin államtitkár asszony. **Kecskés Dóra** megköszönte az észrevételeket és jelezte, hogy továbbítani fogja az ülésen elhangzott javaslatokat.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy az elhangzott javaslatokra írásbeli választ fog érkezni. A UPR jelentés kapcsán tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a nemzeti jelentés szövege még nem végleges. A kérdés jelentőségét és a kormányzat elkötelezettségét jól mutatja, hogy a 2016 májusában Genfben kiutazó delegációt **Dr. Trócsányi László** igazságügyi miniszter fogja vezetni. Hangsúlyozta továbbá, hogy az üléseken felvetett kérdések egy részére olyan válaszok adhatók, amelyek az Alaptörvényben vagy különböző jogszabályokban vannak rögzítve, de vannak olyan területek is, amelyekben lehet további előrelépéseket elérni.

Rátkai Balázs a Külgazdasági és Külügyminisztérium Nemzetközi Szervezetek főosztálya képviselőjében elmondta, hogy Magyarország második UPR felülvizsgálatát követően megint fog majd készülni egy félidős jelentés. Megkérdezte továbbá a munkacsoport tagokat, hogy mi a véleményük az Emberi Jogi Munkacsoport UPR felülvizsgálatban betöltött szerepéről. Jelezte, hogy a UPR felülvizsgálatot végző munkacsoport az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa alá tartozik, amely testületnek Magyarország is tagja szeretne majd lenni. Ebből a szempontból fontos lenne ismerni a munkacsoport tagok véleményét a UPR folyamatról, valamint annak hazai végrehajtásáról.

Dr. Völner Pál egyetértett a félidős jelentés elkészítésével, és jelezte, hogy a javaslat továbbításra kerül majd a tematikus munkacsoportok elnökei részére. Elmondta továbbá, hogy az Igazságügyi Minisztérium egyetértett a UPR felülvizsgálat eddigi menetével, az egyeztetési mechanizmusokkal. Megkérte **Rátkai Balázst**, hogy ismertesse a nemzeti jelentés véglegesítésének folyamatát.

Rátkai Balázs tájékoztatta a jelenlévőket, hogy 2016. január 21-én kerül a Közigazgatási Államtitkári Értekezletre a jelentés végleges változata, mivel 2016. február 5-én be kell nyújtani a dokumentumot az ENSZ-hez. Hangsúlyozta, hogy nagyon szigorúak a terjedelmi korlátai a jelentésnek, ezért egy melléklet is készült a dokumentumhoz, amelyben olyan információk szerepelnek, amelyek az alapjelentésben szereplő állításokat támasztják alá. A melléklet nem kerül majd lefordításra az ENSZ hivatalos nyelveire, azonban magyarra mind a két dokumentum le lesz fordítva. A májusi felülvizsgálatot követően a kapott ajánlások is le lesznek fordítva magyarra. Az ajánlásokról egy Korm. határozat fog dönteni, hogy melyeket fogadja el Magyarország és melyeket nem.

Dr. Völner Pál megkérdezte, hogy hogyan lesz biztosított a nyilvánossága ezeknek a dokumentumoknak.

Rátkai Balázs válaszában elmondta, hogy a jelentés elérhető az ENSZ UPR-al foglalkozó honlapján a civil szervezetek és az ENSZ jelentésével együtt, valamint az Emberi Jogi Munkacsoport honlapjára is felkerülnek a dokumentumok.

Dombos Tamás jelezte, hogy véleménye szerint úgy lenne eredményes a Munkacsoport UPR-al kapcsolatos munkája, ha az ajánlási lista véglegesítése után tematikus munkacsoportonként kerülnének besorolásra az egyes ajánlások, majd a civil szervezeteknek lenne kb. 2-3 hónapja észrevételeket megfogalmazni azzal kapcsolatban, hogy ezek hogyan fordíthatók le közpolitikai javaslatokká. Pl. milyen jogszabályok módosítására, milyen programok elindítására lenne szükség az adott ajánlás teljesítéséhez. Ezt követően a kormányzat részéről érkezne viszontválasz, és a tematikus munkacsoportoknak lehetne állandó feladata, hogy megvizsgálja az egyes ajánlások teljesítésének előrehaladását. Fontosnak tartanak a civil szervezetek, ha egyértelmű visszajelzések érkeznének ezekre a javaslatokra. Négy féle választ lehet megfogalmazni ezek kapcsán:

1. A civil szervezetek javaslata alapvető kormányzati szándékkal, alapelvvel ütközik, ezért nem megvalósítható a javaslat.
2. A kormányzat szerint a javaslat megvalósult. Ebben az esetben további párbeszédre kerülhet sor, hogy a civil szervezetek egyetértenek-e a megvalósulással, vagy további előrelépésekre lenne szükség.
3. A kormányzat egyetért a javaslattal, de további feltétele van a megvalósításnak.
4. A kormányzat egyetért a javaslattal és megkezdte annak végrehajtását.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy a következő ülés alkalmával napirendre kerülhetnek a UPR ajánlások. Megköszönte **Dombos Tamásnak** az összefoglalót az elmúlt három év tapasztalatairól és a javaslatokat.

3. napirendi pont: Szakmai továbbképzés közpolitikai döntéshozóknak

Dr. Völner Pál megkérte a Magyar LGBT Szövetség képviselőjét, hogy ismertesse a továbbképzési javaslatot. Jelezte, hogy az ilyen továbbképzéseknek lehetnek költségvetési, személyzeti korlátai, ezért kérte, hogy ezekre a szempontokra is térjen ki a program ismertetése.

Sándor Bea a Magyar LGBT Szövetség képviseletében jelezte, hogy kora tavasszal indulna el a képzés, amelyet az ILGA Europe regionális ernyőszervezet támogat.

Dr. Völner Pál megkérdezte, hogy hány főt érintene a képzés és milyen területekről számítanak résztvevőkre és kik lennének az előadók a továbbképzés során.

Sándor Bea elmondta, hogy minimum 15 főre számítanak. Elsősorban a tematikus munkacsoport munkájában résztvevő kormánytisztviselőkre, valamint olyan munkatársakra gondoltak, akik aktívan részt vesznek a jogszabályok, közpolitikai dokumentumok előkészítésében. A továbbképzés mindenkinek a saját területéhez nyújtana olyan ismereteket, amelyek az egyetemi képzésekből hiányoznak. Elsősorban esélyegyenlőségi, módszertani ismeretek átadására gondoltak, de szó esik a képzésen az LGBT emberekre vonatkozatható nemzetközi emberi jogi alapelvekről, az LGBT emberek helyzetéről az oktatásban és az egészségügyben, a gyermekvállalás és a családpolitika területén, a rendészet és büntető igazságszolgáltatásban, valamint említésre kerül a transzneműek társadalmi helyzete stb. Területenként 3-4 ember részvétele lenne ideális ahhoz, hogy kialakuljon a megfelelő létszám.

Dr. Völner Pál kérte, hogy küldjön a Magyar LGBT Szövetség egy részletes ismertetést a képzésről, amelyben szerepelnek az egyes előadások témái, az előadók, az egyes előadások időtartamai. Ez a dokumentum továbbításra kerül az egyes szaktárcákhoz, és a visszajelzések alapján látható lesz, hogy mely területek dolgozói érdeklődnek a képzés iránt.

4. napirendi pont: Egyebek

Dr. Völner Pál elmondta, hogy a UPR felülvizsgálat került volna megtárgyalásra ennek a napirendi pontnak a keretében, de erre már sor került a három év tevékenységének értékelése kapcsán.

Dombos Tamás jelezte, hogy három témát szeretne felvetni ennek a napirendi pontnak a keretében. Az első kettő a bejegyzett élettársakkal kapcsolatos jogszabályok alkalmazásával függ össze. A Háttér Társaság jogsegély szolgálatához több olyan megkeresés is érkezett, amely a bejegyzett élettársak öröklési helyzetére vonatkozott, amelyek kifejezetten az öröklési illeték kiszabásával kapcsolatosak. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) hibásan szabta ki az illetéket az összes esetben, amelyek eljutottak a Háttér Társasághoz. A Háttér Társaság megkeresése nyomán felülvizsgálták az összes ügyet, és az ügyfeleknek visszafizetésre kerültek a hibásan megállapított összegek, azonban nem biztos, hogy minden hasonló esetről van tudomásuk. A Háttér Társaság kérte a NAV-ot, hogy vizsgáljon meg minden olyan ügyet, amely bejegyzett élettársak esetében az öröklési illeték

kiszabásához kapcsolódik, valamint egészítsék ki az ügyfeleknek szóló tájékoztatókat a bejegyzett élettársakra vonatkozóan is. A bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Bét.) értelmében a bejegyzett élettársakra ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a házastársakra, azonban sem a jogalkalmazók, sem az ügyfelek nincsenek mindig tisztában ezzel a szabállyal. A második téma a Családi Otthonteremtési Kedvezményrel (a továbbiakban: CSOK) kapcsolatos kommunikációra vonatkozik. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának kommunikációja szerint a jelenleg azonos nemű pároknál nevelkedő gyermekek esetében igényelhető a CSOK, viszont a jövőbeni gyermekvállalásra nem vonatkozik a kedvezmény. A Bét. értelmében, amennyiben a jogszabály kifejezetten nem ír elő eltérést a házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat között, akkor a bejegyzett élettársra a házastársra vonatkozó szabályok alkalmazandóak. Ebből adódóan, amikor a CSOK házastársakról beszél, az a bejegyzett élettársakra is vonatkozik. Ezzel a kérdéssel az Emberi Erőforrások Minisztériumához fognak fordulni.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy megvizsgálja az Igazságügyi Minisztérium, hogy a Bét. miként fogalmaz, amikor a házasságra vonatkozó egyéb törvényi rendelkezéseket a bejegyzett élettársakra vonatkozó eltérésekkel kell alkalmazni.

Keckés Dóra jelezte, hogy a Bét. értelmében, valóban a házastársakra vonatkozó szabályok alkalmazandóak bejegyzett élettársi kapcsolatokra, amennyiben a jogszabály kifejezetten nem ír elő eltérést a házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat között. A gyermekvállalást illetően viszont különbséget tesz, eltérés van. Nincs előtte a kormányrendelet szövege, de feltételezi, hogy ezzel van összefüggésben a CSOK említett szabálya. Észrevételeiket várni fogják, köszönik és természetesen megvizsgálják majd.

Dr. Völner Pál jelezte, hogy az Igazságügyi Minisztérium megvizsgálja ezt a kérdéskört.

Dombos Tamás hangsúlyozta, hogy ha a CSOK a közös gyermek vállalására vonatkozna, akkor lehetne így értelmezni a jogszabályokat, de a CSOK-ot lehet igényelni az egyik házastárs, illetve bejegyzett élettárs általi örökbefogadással. Végül tájékoztatta a jelenlévőket, hogy 2016. január 20-án indul a Budapest Pride Filmfesztivál, amelynek keretében különböző LMBT témájú, és emberi jogi szempontból érdekes dokumentumfilmek is vetítésre kerülnek budapesti mozikban.

Dr. Völner Pál megköszönte a résztvevőknek az ülésen elhangzott javaslatokat, majd további hozzászólás hiányában berekesztette az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: Szabó-Princz Viktória, szakreferens

Látta: dr. Kinter Réka, titkárságvezető

Jóváhagyta: Dr. Völner Pál, parlamenti államtitkár